Ч. 121 Середа 1 (13) червня 1894. Рік IV.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

То розумно!

Чого нам богато сварити ся про сяку або таку політику, коли у нас єсть повно роботи на кождім поли? То чей все одно, чи хтось може загоруити щось для себе чи правою, чи лївою рукою; — чи сяка, чи така політика, то на одно вийде, коби лиш принесла хосен народови і зовсїм нема потреби о то сварити ся. То річ певна, що всюди там, де в якімсь народї заводять ся завзяті сварки політичні, там не розходить ся тим людем, що викликують ті сварки, о добро народне, а лиш о справи особисті. Доказом на то можуть служити многі приміри з історії не лиш нашої, але й других народів, особливо же славяньских. Особисте вороговане верховодячих проводирів в народї довело вже не один нарід до упадку, а найяркійший доказ того маємо на сербскім народі: вороговане двох воєводів за часів сербского царя Лазаря довело до того, що мимо всеї хоробрости сербского войска в битві на Косовім поли сербский нарід дістав ся в неволю турецку. Длятого дуже зле роблять ті, що в пристрасти партийній замість виступати чи то против, чи в обороні якоїсь політики, вяжуть ії конче з особами та висувають наперед лиш ті особи, без взгляду на то, чи їх ділане добре чи ні. Тим способом робить ся лиш колотнеча і роздор в народі. Треба отже передовсїм дивити ся на саме діло, а не на особи.

Але політика якогось народу ще не в тім, що той нарід веде борбу з другими народами, або що єго репрезентанти ведуть борбу самі між собою або з репрезентами других народів в парляментах; політика головно в тім, що робить якийсь нарід сам для себе на кождім поли народного житя, використуючи до того о скілько можна найбільше і найлїпше кождочасні обставини. Той нарід веде розумну політику, котрий використовує ті обставини і працює для себе.

Кілько-ж то у нас нарікає ся на біду та нужду, а все спихає ся на невідрадне положенє політичне! А чи зовсїм справедливо? Кількож то єсть народів, що коли-б були нїчого не робили, а все лиш чекали, закии настане для них відрадне положенє політичне, були би вже давно загинули! Сила якогось народу спочиває головно в єго внутрішній роботі і до неї повинен він брати ся, коли хоче прийти до сили і значіня. Для приміру скажемо, що то лиш злий господар вічно стогне та нарікає на невідрадні обставини, на неврожаї, дорожню і т. д., опускає руки і занедбує ся, а не старає ся всякою можливою запопадливостию себе і своє господарство піддержати. Такий господар піде певно, чи скорше, чи пізнїйше, як то кажуть, з торбами. Так само буває і з цілими народами.

Ми вже тілько разів вказували на то, як мало у нас внутрішної роботи, як мало, ба майже нїчого не робить ся на поли економічнім, а все лиш морочить ся людем голови великою політикою, справою, котрої, як видко, і найрозумнїйші з нас мало ще розуміють. Був час, коли у нас думали, що для нас нема нїчого пильнїйшого, нїчого розумнїйшого, що нема більше патріотичного діла, як засновувати товариства — політичні. Хто дивив ся на таку роботу спокійно і з розвагою з боку, тому мусіла она видавати ся бодай чи не такою самою, як того мурина в Африцї, що після тамошного звичаю бігає голий, але хотячи вже показати по собі европейску цивілізацию убирає на голову якийсь поломаний цилїндер, що єго завіз хтось з Европи. На щасте, здає ся, що часи такої роботи вже у нас проминають, та що наші люди приходять вже до того перекопаня, що пусте політикованє без реальної роботи у себе дома не доводить до нїчого. Помежи нашими людьми проявляє ся вже якось трохи живійше рух на поли економічнім і то розумно! То причинить ся певно далеко скорше до піднесеня народу з біди і нужди, а коли він раз з них отрясе ся, то стане певно і політично дужчий.

В сорозмірно короткім часї маємо до занотованя три виднїйші у нас прояви руху на поли економічнім: асекурацийне товариство „Днїстер“ дало почин до заснованя товариства взаїмного кредиту; в Перемишли заснувало ся товариство задаткове „Віра“, а тепер засновує ся також задаткове товариство в Стрию. Заснованє того товариства має головно двояку ціль: по перше достарчити рускому населеню легкого і дешевого кредиту і тим способом зарадити некучій потребі, в якій під тим взглядом находить ся нинї руске селяньство, міщаньство і ремісництво міста Стрия і повіта — по друге зиски, які кожде порядно ведене товариство задаткове мати мусить, зберегти для Русинів, на рускі цїли і тим способом причинити ся до збільшеня народного майна. Щоби улекшити кождому приступленє до товариства, постановлено удїл можливо найнизший, бо вносить він лише 20 зр. а. в. — а для улекшеня кредиту містить проєктований статут постанову,

4)

Матій Сандорф.

(Повість Юлїя Верна).

(Дальше).

Звичайний собі дім щезав тут поза тими красними деревами Акведотта, що найбільше до него притягають. Сарканій став зараз розвідувати ся по сусїдних склепах і незадовго довідав ся то, чого єму було потреба.

В тім домі мешкав вже від многих лїт ґраф Володислав Затмар.

— Хто то той ґраф Затмар? — спитав Ціроне, для котрого се прізвище не мало нїякого значіня.

— От собі ґраф Затмар — відповів Сарканій.

— Може би спитати ся....

— Не квап ся, Ціроне, пізнїйше. Треба роздумати, бути спокійним, а тепер вертаймо до нашої господи.

— А я.... тепер саме й пора, щоби ті, що мають до того право, сїдали обідати — сказав на то Ціроне глумливо.

— Хоч ми нинї й не обідали, то попоїмо собі за то завтра добре — відповів Сарканій.

— Та у кого?

— Хто знає, Ціроне? Може таки у самого ґрафа Затмара.

Оба поплели ся поволи — бо й чого було їм спішити ся? — та незадовго зайшли до своєї скромної господи, хоч ще й она була для них за дорога, бо они не мали чим навіть за нічліг заплатити. Якуж застали тут несподіванку для себе! До Сарканього прийшов був як-раз лист. В нім було кілька банкнотів на суму двіста риньских та слідуючі слова:

„В прилозї гроші, котрі Вам посилаю. На дорогу до Сицилїї Вам стане. Їдьте, щоби я вже більше нїчого о Вас не чув.

Сіляс Торонталь“.

— Слава Богу во вишних! — став Ціроне ликувати — той банкір станув нам в пригодї. Таки направду не треба сумнївати ся о тих панах з біржи.

— Тай менї так видить ся, — сказав на то Сарканій.

— Отже ті гроші на то, щоби ми виїхали в Трієсту?

— Нї, на то, щоби ми тут лишили ся!

Ґраф Матій Сандорф.

Угри або Мадяри зайшли до краю в девятім столїтю після численя лїт від рождества Христового. Іх ще третина цілого населеня Угорщини — більше як 5 мілїонів душ. Чи они іспаньского походженя, чи єгипетского або варварского, чи они походять від тих Гунів, що їх королем був Аттіля, чи від північних Фінів — гадки суперечать собі — то не має великої ваги.

Они уміли задержати свою віру і суть почавши від одинайцятого столїтя ревними католиками — в тім часї приняли они нову віру. Говорять також ще своєю давною мовою, лагідною, гармонійною рідною мовою, котра убирає кождий предмет в окрасу поезиї; она не така богата, як німецка, але вузлувата і енерґічна, мова, котра від чотирнайцятого столїтя виперла латину із законів та розпоряджень та виділа перед собою будучність яко мова народу.

Угодою в Кралевацу з дня 21 сїчня 1699 р. припала Угорщина і Семигород Австриї.

В двацять лїт опісля заявила праґматична санкция[1]) торжественно, що держави Австро-Угорщина суть нероздільні. Наколи-б не було сина, то могла би корона перейти також і на доньку після закона приморґенітури або перворідства. В наслїдок сеї нової постанови вступила Мария Тереса в 1749 роцї на престол свого батька Кароля VI., послїдного потомка з мужеского поколїня австрийского дому.

Угорщина мусїла піддати ся силї.

В тім часї, коли розпочинає ся наше оповіданє, був один Мадяр великого роду, котрий жив лиш тою надією, що поверне свому краєви давну єго самостійність. За молоду знав він Кошута, а хоч єго походженє та вихованє не позваляли єму ділати спільно з тамтим у важних справах політичних, то всеж-таки

[1]) „Праґматична санкция“ значить то саме, що „основні закони державні“; закони сї заведено в Австриї в 1720 р.

що до висоти вплаченого уділу може кождий член одержати позичку без окремої обезпеки т. є. без ручителїв.

Нарада в сїй справі відбуде ся в четвер дня 14 с. м. в Стрию о годинї 12 в полудне в сали Руского Касина в новій реальности Руської Бурси при улици Гоша. При сїй нагоді буде можна субскрибувати уділи або складати їх готівкою. Комітет провізоричний складають: др. Евгенїй Олесницкий, предсїдатель; Ів. Вахнянин, секретар; о. Ол. Бобикевич, Я. Бойкевич, Т. Бородайкевич, Т. Красїньский, Ів. Пелчиньский, В. Пиць, Із. Рудницкий, Ів. Скиселевич, о. Юл. Федусевич.

Отсе, кажемо ще раз, розумне дїло і дай Боже, щоби так наші люди скрізь по краю брали ся до роботи економічної, бо єсть що робити і крайна вже пора до того.

Перегляд полїтичний.

Є. Вел. Цїсар висказав бувшому буковиньскому президентови краю бар. Кравзови з нагоди перенесеня его в стан спочинку свое признанє і заіменував титулярного радника двору при краєвім правительстві в Цельовацу, ґр. Леопольда Ґеса, радником двору та повірив єму поки що краєве правлїнє на Буковинї.

З Петербурга доносять, що царевич вибере ся дня 15 с. м. в подорож до Лондону а цариця верне дня 20 с. м. з Криму. В Петербурзї сподївають ся сими днями приїзду чорногорского наслїдника престола кн. Данила.

Стамболов був вчера на пращальній авдіенциї у князя. Тимчасом зібрало ся було перед палатою множество людий а коли Стамболов вийшов, підняли крик „Долу Стамболов!“

Новинки.

Львів дня 12 червня.

— **Презенту** надана цїсарского на опорожнену гр. кат. парохію в Наповій пов. добромильского надало ц. к. Намістництво о. Северинови Добряньскому, дотеперішному гр. кат. парохови в Биличу горішнім.

— **Конкурси.** В місточку Любичи повіта равского отвирає ся посада окружного лїкаря з платнею 700 зр. Поданя треба вносити до кінця червня. — Видїл пов. в Городенцї глядає окр. лїкаря в Чернелици з платнею 700 зр. і 250 зр. додатку на обїздки. Поданя вносити до кінця червня с. р. — Видїл пов. в Тернополи розписує конкурс на посаду секретаря ради пов. з платнею 1200 зр. Поданя треба вносити до 15 серпня.

— **На будову руского театру у Львові** надіслав п. Стеф. Танчаковский з Самбора 35 зр., яко чистий дохід з вечерка Шевченкового, устроєного самбірскими Русинами дня 24 мая.

— **Каса позичкова** засновує ся в Вишатичах коло Перемишля. Загальні збори відбудуть ся небавом при співучасти „Перемиского Бояна“.

— **З вистави.** Дня 10 с. м. в недїлю на площи вистави краєвої був незвичайний рух. Горби стрийскі, забудовані ріжними палатами, павільонами, віллями і фабриками, виглядали як мале місточко з 20 кілька тисячами населеня. Вже перед полуднем був досить значний рух, а пополудни то протиснутись було трудно у тій товпі. При брамі є прилад, що числить входячих гостий. Отже начислено, що за купленими білетами в недїлю було на виставі 24.064 осіб, кромі тих, що мають т. зв. перманентки, т. є. білети на цїлий час вистави. Апетит у гостий був такий, що майже у всїх реставрациях вже перед вечером не стало нїчого. Розуміє ся, пива відходило найбільше, парові ковбаски, виробльовані на місци машиною, котра сїче мясо, складає, напихає і т. д., мали величезний відбут. На площи вистави грали три оркестри. До відділу етнографічного і павільону руских товариств пробувають щораз нові річи. Богато денникарів зїхало ся з ріжних сторін сьвіта.

— **Дім вартости** 60.000 зр. у Львові, „на т. зв. кручених стовпах“ або 54.000 готівкою може виграти той, хто купить один льос Вистави краєвої за 1 зр. Другу головну виграну тих льосів становлять брилянти вартости 10.000 зр. або готівкою 9.000; трету головну виграну представляють срібла вартости 5.000 зр. або замість того готівка 4.500 зр. Крім того дають ті льоси право вступу на Виставу.

— **П. Ілярїон Гарасимович** з Коломиї заявляє в часописях, що виступив з видїлу товариства „Народна Воля“.

— **Женщини на унїверситеті.** З Кракова доносять, що там внесло 49 кандидаток просьби о позволенє слухати викладів на тамошнім унїверситетї. Крім кількох кандидаток, що хотять студиювати медицину, всї прочі хотять вступити на видїл фільософічний.

— **Огнї.** В Божій волі в яворівскім повітї Ґершон Ґольдштайн підпалив хату свого батька. Обезпечена шкода виносить 674 зр. — В Підлїсю бучацкого пов. згоріло пять необезпечених загород селяньских, вартости звиш 1700 зр. — В Лискові в жидачівскім пов. 4 загороди необезпечені; шкода 1100 зр. Огонь повстав мабуть з недокуреного папіроса. — У Фірманах тарнобереского пов. 2 загороди, вартости 1000 зр.; а в Надбережу 1 загорода, вартости 800 зр. — В Станїславові згоріла шопа гр. кат. сьвященика. В шопі було сїно. Там спав зарібник Микола Павлюк, котрий в огни тяжко попарив ся. Обезпечена в части шкода виносить 1500 зр. — В Братишеві в товмацкім пов. наробив огонь шкоди на 540 зр. — В Ріпинцях бучацкого пов. на 2000 зр. шкоди. — В Горбачу в львівскім пов. дня 15 мая згоріло 16 загород селяньских, вартости 4.400 зр., обезпечені на 3510 зр. Огонь підложив 6-лїтний хлопець.— В Ільнику в турчаньскім пов. дня 27 м. м. вдарив грім в хату Івана Ільницкого. Шкода в части обезпечена виносить 700 зр. — В Ольшаннику в самбірскім пов. згоріло 5 загород селяньских, вартости 5000 зр., а обезпечених на 2150 зр. Огонь був, здає ся, підложений.

— **Точна статистика.** Росийскі ґазети доказують статистичними числами, що з Москви вивозять далеко більше вина, як туди привозять, а чей же виноград не росте в Москві — вивожене вино мусить бути очевидно фальшоване. Тепер же доносить росийска ґазета „Нов. Врем.“ що в 1892 р. привезено до ковеньскої ґубернії 3040 пудів чаю а вивезено звідтам 4893 пудів, отже о 1853 пудів більше як привезено. Справедливо каже згадана ґазета, що ковеньскі плянтациї чаю мусять очевидно бути такі самі як московскі виноградники. Цїкаво би лиш знати, куди вивезено той чай з ковеньских плянтаций. Чи не случайно до Галичини, де его готові продавати і пити за правдивий караванний чай росийский.

— **Убийство перед 10 лїтами.** В Княгиничах дня 6 с. м. жидівскі дїти бавили ся на дорозї, що веде з ринку до уряду почтового і при-

---

мусїв він подивляти велике серце сего приятеля вітчини.

Ґраф Матій жив собі в однім із комітатів [2]) в Семигородї, у фоґарашскім окрузї на старім замку з февдальних [3]) часів. Той замок стояв на однім із північних кінцїв всхідних Карпатів, що відділяють Семигород від Волощини. Побудований між скалами і дебрами виглядав він в своїй дикій красї зовсїм на таке послїдне заборoло, в котрім заговірники могли би держати ся аж до крайности.

Сусїдні копальнї, в котрих добувано зелїзну та мідянну руду, давали властителеви замку Артенак дуже значний дохід. Та маєтність обнимала часть фоґарашского округа, котрий має що найменше 72.000 душ. Люди тамошнї, міщани і селяни, не таїли ся з тим зовсїм, що они незмінно вірні ґрафови; за его добродійства для краю відплачували ся они єму безмежним привязанєм. Задля того був сей замок під особливим надзором, під котрий піддала его угорска канцелярия у Відни, що веде свої дїла зовсїм незавсимо від других мінїстерств держави. Високі круги знали наміреня властителя замку Артенак і длятого они їх непокоїли, а особа ґрафа може ще більше.

Матієви Сандорфу було тогди 35 лїт. Его стать більшої як звичайної висоти, зраджувала велику силу мушкулів. На широких плечах держалась гордо голова. Трохи гранчасте лице як би нахухане живою краскою, показувало мадярский тип в повній чистотї. Его живі рухи, вузлуватість в бесїдї, певний і спокійний погляд, живий обіг крови, котрий видко було по ніздрях, слабе дрожанє губ в кутиках і усьмix з навички на устах, нехибний знак доброти та якась розважність в розмові і мінах— все то вказувало на вольнодумну і великодушну натуру.

Одною із найвиднїйших черт характеру ґрафа Сандорфа було то, що він нїколи не простив і не міг простити оскорби, котрої жертвою стали ся его приятелї, хоч сам о себе зовсїм не журив ся, ба, готов був навіть сьмїяти ся з того, коли его хто при якій нагоді оскорбив. Любив дуже справедливість і ненавидїв всяку невірність. З того походила у него та якась особиста непримиримість. Він зовсїм не належав до тих, що то здають ся на Господа Бога, щоби він когось покарав на сїм сьвітї.

Треба тут зазначити, що Матій Сандорф був дуже поважно вихований. Замість дармувати, маючи маєток, любив він дуже займати ся науками фізикальними і лїкарскими. З него був би став дуже талановитий лїкар, коли-б, змушений жити з того, був займав ся лїченем недужих. Але він вдоволяв ся лиш тим, що був хеміком [4]), котрого ученї дуже цїнили. Пештеньский унїверситет, пресбурґска академія наук, королевска академія гірнича в Шемницкій Бани, нормальна школа в Темешварі зачисляли его одна по другій до найдїбнїйших своїх учеників. То его житє для науки скріпляло в нім ще й природні его здібности. Оно зробило з него чоловіка в найширшім значіню того слова. Таким уважали его й всї, що его знали, а особливо его професори зі всїляких шкіл та унїверситетів в краю, що остались его приятелями.

На замку Артенак були колись веселість, житє, рух. На скалистім хребтї гори сходили ся бувало мисливі з цїлого Семигороду. Там відбували ся великі і небезпечні лови з нагінками, на котрих ґраф заспокоював свою охоту до борби, бо на поли полїтики, видко, не мав надії до тої борби вправляти ся. Він держав ся з боку і слїдив лиш за ходом річий. Здавало ся, що він журить ся лиш сам про себе та звертає свою увагу лиш на науку та на то виставне житє, на котре позваляло єму его велике майно. Тогди жила ще ґрафиня Рена Сандорф. Она була душею всїх товариских сходин на замку Артенак. На пятнайцять місяцїв перед початком нашого оповіданя забрала єї смерть в самім розцвітї молодости і краси; ґрафови лишила ся лиш мала донечка, котрій було тепер два роки.

Для ґрафа Сандорфа був то страшний удар судьби. Довгий час не міг він знайти нїякої розради для себе. На замку стало тихо і пусто. Его пан жив в нїм в глубокім смутку як в якім монастири. Нїчим вже не журив ся, лиш своєю дитиною, котру віддав під опіку жінки свого управителя, Рожени Ляндек. Тота молода а добрезна жінка нїчого вже так не доглядала, як одинокої наслїдницї Сандорфів і була для неї другою матірю.

В перших місяцях свого вдовецтва не виходив ґраф Сандорф із замку Артенак. Набирав сил із споминок з минувшости. Опісля взяла в нїм верх гадка, що его вітчина займає в Европі лиш підрядне становище.

Французко-італїйньска війна з 1859 р. нанесла австрийскій державі сильний удар.

То нещастє по семи роках збільшило ся ще поражкою під Садовою в 1866 р. Угорщина

[2]) Комітатами називають ся староства на Угорщинї; они дїлять ся на округи.

[3]) Часи, в котрих королї і князї мали право надїляти своїх людий землями. Февдалами називаємо тих, що в той спосіб прийшли до великих посїлостий.

[4]) Хеміком називає ся учений, котрий досьлїджує, з чого складають ся твори в природї.

тім під стіною дому заїздного викопали людску чашку. Громадский начальник казав зараз копати глубше; викопано лише 20 стм. землі і найдено людский кістяк скорчений з головою до гори. Очевидно, особу ту хтось убив і закопав там. Дали знати о тім судови. Лікарі сказали, що то кости молодої женщини, найбільше 20-лїтної, замордованої тому 10 або 12 лїт. А що в тім часї в Княгиничах не було ніякого убийства, то здогадують ся, що ту трупа хтось привіз і під стіною закопав. За убийником давно вже і слїд загинув.

Господарство промисл і торговля

Вина з ягід.

(Конець.*)

Дуже добрий спосіб робленя вина з парічок єсть слідуючий: на десять літрівсоку дає ся двайцять літрів води а десять кільо цукру. Потрібний до того цукор розпускає ся насампеpед в одній части води, а відтак мішає ся з прочою водою. Коли вода огріла ся на яких 30 степенїв Реоміра, наливає ся до добре перед тим висіркованої бочки на переміну соку і води, а то длятого, щоби они добре перемішали ся. Трохи соку лишає ся на пізнїйше в добре закоркованій фляшцї, щоби було чим доповняти бочку. Відтак затикає ся бочку злегка чим небудь, щоби лиш до неї що не влетїло, а щоби був приступ воздуха і ставить ся єї в тепле місце. До кількох днїв зачинає сок киснути. Коли-б однакож сок не кис, то треба то місце, де стоїть бочка, огріти до 20 або 22 степенїв. До шпунту треба відтак що кілька днїв заглядати, обтирати его чистим платком, здоймати шумовину або нечистоту деревляною або склянною ложкою і доливати бочку оставшим ся соком; коли-б же соку вже не стало, то можна доливати чисто перевареною водою аж по сам берег.

Киснене відбуває ся черев кілька місяців; коли скінчить ся, то вино вже чисте. Можна о тім переконати ся в той спосіб, що бере ся довгу склянну рурку і всаджає ся єї до бочки; заткавши горішний конець рурки пальцем виймає ся єї з бочки. Коли вино чисте, то спускає ся его до другої бочки. В тій цїли пускає ся в бочку кавчукову кишку майже аж на саме дно, вистаючий з бочки конець бере ся в рот і тягне ся вино до себе, а коли оно вже набігає до рота, стисне ся кишку і той єї конець перевішує ся в лежачу трохи низше від першої другу бочку. Та друга бочка повинна однакож бути добре висіркована. Коли нема другої бочки, то можна вино спускати насамперед до якоїсь чистої посудини деревляної або глиняної, а бочку вимити чисто горячою водою, сьвіжо єї висіркувати і зіляти до неї вино. Вино, що спливає вже із самого споду бочки, буває звичайно мутне; его спускає ся у фляшку, де оно й незадовго підстоїть ся. Сьвіжа бочка мусить бути наповнена аж по сам шпунт. Коли не стає на стілько вина з парічок, то можна доповнити звичайним білим вином або коняком. Бочку затикає ся відтак добре звичайним шпунтом і ставить ся до пивниці. За яких шість недїль можна вже вино стягати до фляшок, котрі однакож треба перед тим добре вимити і виполокати або чистим алькоголем або коняком. Фляшки коркує ся добре, опечатовує ся і складає ся ліжмом на холоднім місци.

Щоби білому вину з парічок надати красшої барви, то додає ся до него трохи тинктури цукрової. До соку з верпин (аґресу) і ожин треба ще додати три чверти ґрама розтертого на порошок винного каменя, позаяк він має в собі мало кислоти. Вино з ожин надає ся дуже добре до мішаня з вином з парічок. З парічок і верпин можна робити також знамениті шумячі напитки, шампани. В тій цїли спускає ся вино, скоро вже викисло, або, як то каже ся, виробило, просто до фляшок а не насамперед до бочки; фляшки однакож мусять бути міцні, добре закорковані, а корки обвязані дротом. Фляшки треба держати в дуже холоднім місци.

В додатку подаємо тут ще кілька способів робленя лікерів з ягід: 1) Лікер з червоних парічок: Ягоди обриває ся з грозен і витискає ся з них сок; до соку додає ся по рівній мірі доброї правдивої житнівки або, ще ліпше, коняку і солодить ся мілко потовченим цукром. На одну літру соку бере ся 176 до 250 ґрамів цукру. Сок фільтрує ся відтак через білу бібулу до фільтрованя. — 2) Лікер з суниць: Наповняє ся велику бутлю суницями, наливає ся дуже чистої правдивої житнівки або француского коняку і ставить ся єї на якийсь час на теплім місци. Коли вже горівка витягне весь сок з суниць, зливає ся его, фільтрує ся і солодить ся сиропом з цукру, котрий так робить ся: на кільо цукру (в головах) бере ся пів літри води і варить ся сироп збираючи з него шумовину до чиста. Коли сируп вистигне, наливає ся его до спіджекого сиропу. До вареня сиропу бере ся мягку воду, найліпше дощівку, а не тверду вапнисту, бо лікер буде відтак мутний. — 3) Лікер з малин: На 4 літри чистого соку малинового дає ся 2 літри оковити, 2 літри води і кільо та чверть або півтора кільо цукру. Цукор варить ся з водою на сироп, а коли вистигне, заправляє ся ним оковиту а відтак додає ся соку малинового.

Фільтрувати (переціджувати) можна або через білу бібулу до фільтрованя або через фланелю. Найліпше робить ся то в той спосіб, що купує ся склянну лійку, котру вкладає ся у фляшку, відтак вистелює ся єї бібулою і наливає ся потрохи лікеру. Перефільтрований лікер повинен бути зовсім чистий, а коли мимо того зробить ся в нїм по якімсь часї осад, то треба лікер ще раз осторожно до другої фляшки переляти.

*) Гляди ч. 116 „Народ. Часописи“.

Торговля раками прибрала в Чернівцях — як доносить тамошна Gaz. Pol. — величезні розміри. Черновецкі торговельники висилають що дня множество кошів з раками до Відня і Берлина, а менші штуки продають на тамошнім торзї. З причини однакож, що богато раків продають нежвих а з того було вже кілька випадків небезпечного занедужаня, то фізик міский розпорядив, що лиш ті раки можна виносити на торг, котрі перед тим оглядне міский лікар. Позаяк і у нас у Львові продають особливо на передмістях варені раки, а може бути, що так само роблять і по инших наших містах, то мусимо остерегти перед купованем таких раків. Варені раки, особливо же такі, що були неживі перед варенем, псують ся дуже борзо і в них витворюєсь рід гнилої отрої, від котрої чоловік може не лиш небезпечно занедужати, але навіть і умерти. Варені раки треба також длятого їсти сьвіжі, а не лишати їх аж до другого дня. Варених раків не треба купувати, бо они можуть стояти Бог знає від коли. Неживого рака пізнати по тім, що він не скорчує під себе, під т. зв. шийку кінцевих плавок. Неживих раків не треба так само купувати, бо они суть шкідливі здоровлю.

Штучне масло можна після проф. Сокслєта в Монахові розпізнати дуже легко від правдивого в той спосіб, коли грудочку масла змішає ся з попелом з циґара. Коли ту мішанину вложити в білу бібулу і притиснути, то скоро масло було штучне (т. зв. марґанина), на бібулї зробить ся червонава пляма.

Спосіб на молї. Щоби забезпечити сукно від молів, бере ся на пів літри оковити 9 ґрамів чистої карболевої кислоти, 6 ґр. камфори, 6 ґр. розмаринового олійку і 1 ґр. анїліни. Тою мішаниною скроплює ся сукню або суконну одіж і ховає ся до скринь, де она може стояти через ціле літо безпечна від молїв. На футра і кожухи робить ся таку мішанину: На третину літри оковити бере ся 4 ґрами чистої кислоти карболевої, 2 ґр. олїйку гвоздикового, 2 ґр. олійку з шкірки цитриновоі, 2 ґр. нітробензолю і пів ґрама олійку анїлїнового. Меблї очищує ся від молів підкурюванем парою з оцту.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 12 червня. Всї вісти о мнимій дімісиї міністра ґр. Кальнокого суть зовсїм безосновні.

Танґер 12 червня. Султан марокканьский помер. Армія оголосила Мулея-Абд-ель-Азіса султаном.

Букарешт 12 червня. Ґен. Бароцці, комендант корпуса в Ґалацу, іменований міністром війни.

Антверпія 12 червня. Підчас вправ сторожи огневої завалили ся дві трибуни з публикою і покалїчило ся множество людий.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

мусїла дивити ся, що она ще звязана з тою Австриєю, котра стратила свої італїяньскі посїлости. Побіда під Кустоццою та Лисою не могла в очах Угорщини затерти поражки під Садовою.

Ґраф Сандорф розглянув ся в слїдуючім роцї дуже пильно по політичнім теренї та прийшов до переконаня, що може би удало ся викликати якийсь рух, що поміг би до розділу держави.

Надійшла хвиля ділання. Дня 3 мая, 1867 р., поцїлував він свою допечку, віддав єї старанній опіцї панї Рожени Ляндек і покинув замок Артенак. Поїхав до Пешту, де порозумів ся з своїми приятелями і сторонниками та поробив приготовленя; в кілька днїв опісля приїхав він до Триесту, щоби тут дожидати, що стане ся дальше.

Тут мав знаходити ся осередок заговору. Звідси мали розходити ся всї нитки, котрі держав ґраф Сандорф в своїй руцї. Проводирі заговору могли в сїм містї безпечнїйше працювати, бо тут менше на них звертали увагу, а на всякий спосіб мали тут більше свободи, щоби довести до щасливого кінця своє патріотичне діло.

В Триестї жили два дуже вірні приятелї ґрафа. Одушевлені тою самою гадкою були они готові остати ся вірними тому предприємству аж до кінця. Ґраф Володислав Затмар і професор Стефан Баторий були також Мадярами з великого роду. Оба, добрих десять лїт старші від ґрафа, не мали майже ніякого майна. Перший з них мав скупенький дохід з малої маєтности в липтавскім комітатї, що лежить по тамтім боцї Дунаю; другий учив в Триестї фізики і жив лиш з того, що заробляв тою наукою.

Володислав Затмар жив в тім домі, котрий викрили Сарканїй і Ціроне при Акведотто. Скромну свою домівку відступив він був до свобідної розпорядимости ґрафови Матієви Сандорфови на цїлий той час, через котрий хотїв він тут перебувати з далека від замку Артенак, значить ся аж до кінця постановленого руху, без взгляду на то, як би він закінчив ся. Всю службу представляв тут пятьдесять і пятьлїтний Мадяр Борик. Був то чоловік, що так само служив вірно свому панови, як управитель Ляндек ґрафови Сандорфови.

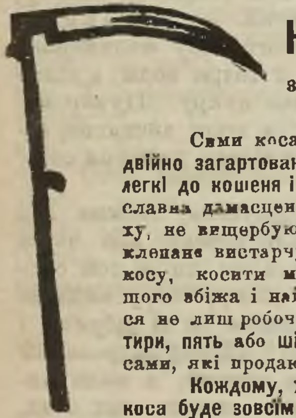
Стефан Баторий мав так само скромненьке помешкане при корзї Стадіона, отже в тій самій части міста, що й ґраф Затмар. Він не дбав про нїчо більше, лиш про свою жінку та свого синка Петра, котрому було тогди вісїм лїт.

Баторий не належав, що правда, в простій лїнії, але все-таки до роду тих мадярских князів, що в шіснайцятім столїтю засїдали на семигородскім престолї. Родина та була розпала ся і від того часу розійшла ся та певно що мусїло аж дивно стати, коли почуло ся, що один з послїдних потомків єсть скромним собі професором прешбурґскої академії. Поминувши то все, був Стефан Баторий первостепенним ученим і славним із своїх праць. Одного дня спонукали его політичні его погляди, з котрими він не таїв ся, зажадати свого увільненя і тогди то осїв він в Триестї яко независимий професор з жінкою, що помагала ему щиро двигати недолю.

(Дальше буде).

Л. І. Патрах в Стрию

в Галичині

Коси з маркою січкарня

з англійскої срібної стали (Silver-Steel)

Сими косами надзвичайно легко косити. Они подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими легкі до кошеня і такі гнучкі, як найлучша, на весь сьвіт славна дамасценска сталь. Они перетинають залізну бляху, не вищербуючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепане вистарчує на кілька днів. А виостривши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустійшого збіжа і найтвердшої гірскої трави, чим ощадить ся не лиш робочий час, но і плата за кошене, і то о чотири, пять або шість разів в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Єсли коса не буде так добре косити, як я обіцюю, то в противнім разі перемінюю косу 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуючій ціні.

Довг. ціл. к.	62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115 цтм.
Ціна 1 кос.	1·00	1·05	1·10	1·20	1·30	1·40	1·50	1·60	1·70	1·80	1·90	2·00 кр.
На 5 клґ. іде	14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	5 кос

Марморовий камінь до остреня косн.

Довгота стм.	18	21	22	25	в кінци звичайні бруски мармор.
Ціна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком 1 злр. 20 кр.

Посилка найблизшою почтою лише за готівку або посліплатою.

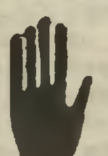
Пересторога перед обманцями! Сего року, 1894 зголосило ся в Галичині много фирм, що розсилають тандитні коси і друкують фалшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілім циркуляри ані одного слова правди! Хотять когось ошукати. Поважані Панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що ґваранцию таку як я даю, не дає жадна инша фирма — бо я нехочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вибита фирма **L. J. Patrach в Стрию.**

При замовленю найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленю 20 кіс цілу. 29

При десятьох косах даю 11ту і один брусик — при 30, 4 коси і 4 брусики дармо.

Коси 59

з найлучшої литої сталі стирийскої зі знаком руки по 45 кр. за одну.

Для рільничих кружків і сельских крамниць **ціни гуртом** поручає фірма:

Болеслав Цибульский,

торговля залізних товарів у Львові, готель француский. На жадане висилає ся відворотною почтою коси на пробу.

Інсерати

(„оповіщеня приватні“) як для „Народної Часописи“ так також для „Ґазету Львівскої“ принимає лиш „Бюро Дневників“ **ЛЮДВИКА ПЛЬОНА**, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиция місцева тих ґазет.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

купує і спродає

всякі ефекти і монети

по курсі деннім найдокладнійшім, не числячи жадної провізиї

Яко добру і певну льокацію поручає:

$4^1/_2$% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
5% листи гіпотечні без премиї
$4^1/_2$% листи Тов. кредитового земс.
$4^1/_2$% листи Банку краєвого
$4^1/_2$% пожичку краєву галицку

4% пожичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
$4^1/_2$% пожичку угорскої желізної дороги державної
$4^1/_2$% пожичку пропінаційну угорску

4% угорскі Облигациї индемнізаційні,

котрі то папери контора виміни Банку гіпотечного всегда купує і продає **по цінах найкористнійших.**

Увага: Контора виміни Банку гіпотечного приймає від Вп. купуючих всякі вильосовані, а вже платні місцеві папери цінні, як також купони за готівку, без всілякої провізиї, а противно замісцев лишень за відтрученем коштів.

До ефектів, у котрих вичерпали ся купони, доставляє нових аркушів купонових, за зворотом коштів, котрі сам поносить. 40

С. Спітцер у Відни

поручає

Товари камінні і шамотові.

Плити білі і кольорові. — Насади коминкові. Комплетні уряджения для стаєн і обор.

На жадане висилаємо катальоґи.

Заступники для **Галичини і Буковини**

Гамель і Файґель

у ЛЬВОВ., улиця Коперніка число 21.

ВІДЕНЬСКА ФАБРИКА АМАЛІІ

поручає

найновійше патентоване начинє кухонне з вні ґальванічно нікльоване, у внутрі повлечене чистою і дуже тревалою емалією.

До набутя у Івана Шумана у Львові

площа Бернардиньска і у всіх більших торговлях заліза.

Поручає ся 48

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.